

NORDPLUS PROGRAMM EESTIS

HARIDUSKOOSTÖÖ PÕHJA- JA BALTIMAADEGA
2008-2011

NORDPLUS PROGRAMM EESTIS

HARIDUSKOOSTÖÖ PÕHJA- JA BALTIMAADEGA

2008-2011

Väljaandja:

Sihtasutus Archimedes

L. Koidula 13A

Tallinn 10125

archimedes.ee/hkk

ISBN 978-9949-481-20-0 (trükis)

ISBN 978-9949-481-21-7 (pdf)

Põhjamaade Ministrite Nõukogu eessõna

Põhja- ja Baltimaade eesmärgiks on kujundada üheskoos Läänemere ümber piirkond, kus teadmised ja kogemused liiguvad takistusteta üle riigipiiride. Läänemere piirkonnast peab saama ahvatlev paik kogu maailmale.

Me võime õigustatult tunda uhkust oma heade koolide, ülikoolide, teaduskeskuste ja kutsehariduskeskuste üle. Need kõik sillutavad teed uenduslikule ettevõtlusele, loomemajandusele, säästvale majandusele ehk kõigi inimeste heaolule. Ning „meie“ all ei mõtle ma ainult Põhjamaid – Soomet, Rootsit, Norrat, Taanit, Islandit –, vaid ka Eestit, Lätit ja Leedut.

Samal ajal peame me leidma vastused neile majanduslikele ja poliitilistele väljakutsetele, mis hetkel Euroopat raputavad. Ilmselgelt on veelgi tihedam ja tõhusam koostöö ainus lahendus meie ühistele raskustele. Meie lahendus praegusele olukorrale: rohkem koostööd – mitte vähem.

Haridus, teadus ja elukestev õpe on oluline alus kasvule ja arengule. Üleilmastumise valguses peavad haridus ja teadus muutuma rahvusvahelisemaks ning konkurents talentide ja eduka innovatsiooni nimel peab tugevnema.

Läänemere piirkond vajab kõige paremini koolitatud ja paindlikku tööjõudu. Meie riigid peaksid püüdlema sellise poliitika poole, mis julgustab noori omandama koolijärgset haridust ning pakub võimalusi õpingute ja arengu jätkamiseks läbi kogu elu. Hariduskoostööst saab alguse ühiselt seatud eesmärkide täitmine, sellest algab oskuste tõstmine, kvaliteedi ja võrdsete võimaluste tagamine.

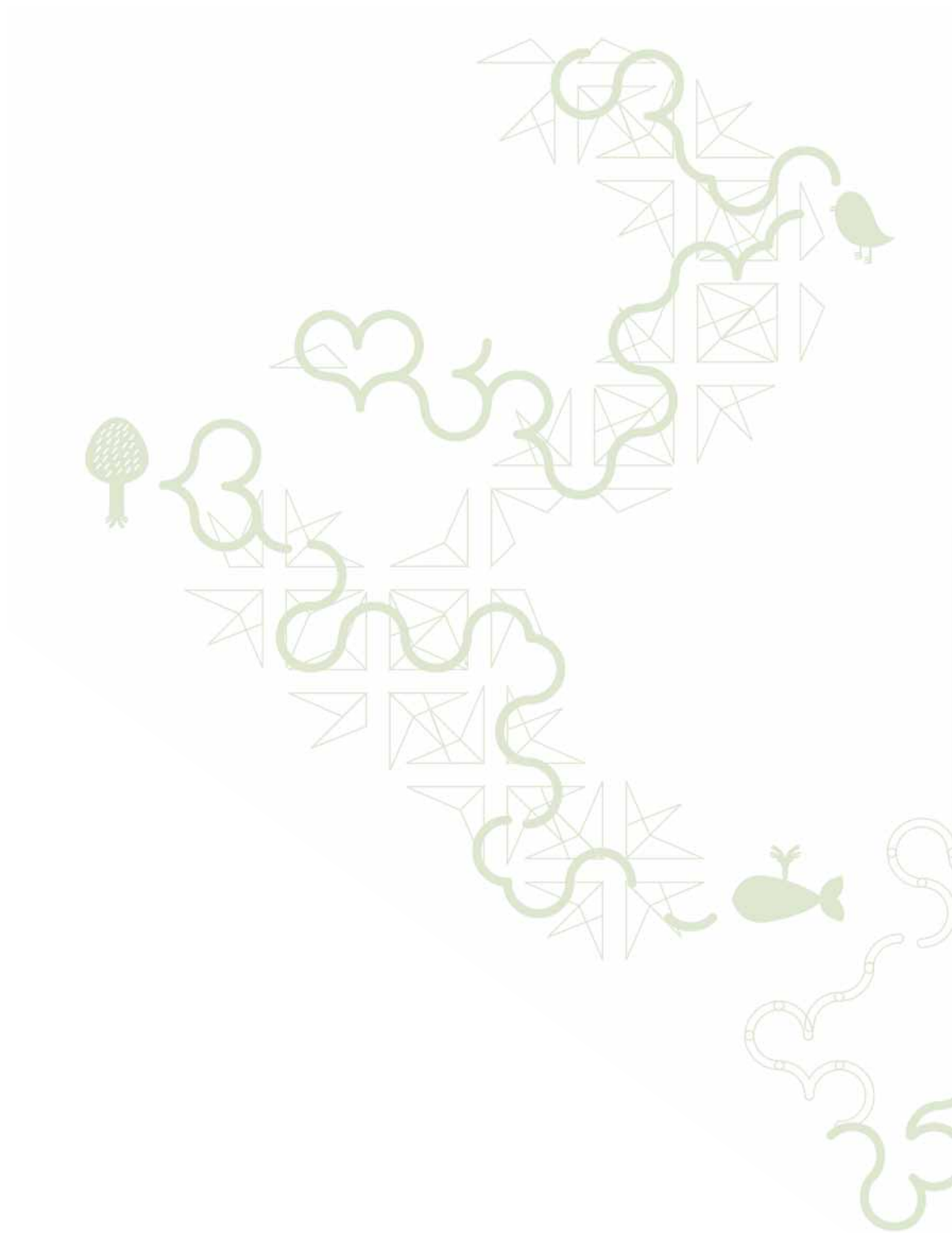
Põhja- ja Baltimaade haridusprogramm Nordplus on suurepärane ühine töövahend nende eesmärkide saavutamiseks ja meie ees seisvate väljakutsete lahendamiseks. Mul on hea meel tõdeda, et Nordplus on hästi kanda kinnitanud.

Põhja- ja Baltimaade koostöö kulgeb oma loomulikku teed pidi, sest meie hea ja tulemuslik koostöö tugineb ühistele väärtustele nagu vabadus, demokraatia, mure keskkonna pärast ja soov tagada heaolu kõikidele. Aastate jooksul on meist saanud partnerid, meil on jätkuvalt üksteisele palju õpetada, aga ka üksteise kogemustest palju õppida.

Berth Sundström

Põhjamaade Ministrite Nõukogu Eesti esinduse direktor

Sisukord

Mis on NORDPLUS?	6
Nordplus Eestis 2008-2011 – ülevaade tulemustest	8
Nordplus Junior	9
Nordplus Kõrgharidusprogramm	13
Nordplus Täiskasvanuharidusprogramm	17
Nordplus Horisontaalprogramm	21

Mis on NORDPLUS?

NORDPLUS on Põhjamaade ja Balti riikide haridusalase koostöö programm.

NORDPLUS programmis osalevad:

- Põhjamaad [Soome](#), [Rootsi](#), [Norra](#), [Taani](#), [Island](#), sh autonoomsed piirkonnad Gröönimaa (Taani), Fääri saared (Taani) ja Ahvenamaa (Soome);
- Balti riigid [Eesti](#), [Läti](#), [Leedu](#).

NORDPLUS loodi selleks, et

- tutvustada Põhjamaade keeli ja kultuuri ning arendada Põhja- ja Baltimaade vastastikust **keelelist ja kultuurilist üksteisemõistmist**;
- panustada elukestva õppe **kvaliteeti ja innovatsiooni** õpirände, koostööprojektide ja võrgustike kaudu;
- toetada, arendada ja levitada **uuenduslikke tulemusi** ja **protsesse** hariduses parimate kogemuste ja ideede vahetamise kaudu;
- tugevdada ja arendada Põhjamaade **hariduskoostööd** ning anda oma panus Põhja- ja Baltimaade ühisesse **haridusmaastikku**.

NORDPLUS koosneb kolmest valdkondlikust ja ühest valdkondadevahelise koostöö programmist:

- üldharidusprogramm **Nordplus Juunior** (*Nordplus Junior*)
- **Nordplus Kõrgharidusprogramm** (*Nordplus Higher Education*)
- **Nordplus Täiskasvanuharidusprogramm** (*Nordplus Adult*)
- **Nordplus Horisontaalprogramm** (*Nordplus Horizontal*)

Lisaks on olemas veel **Nordplus Keelearendusprogramm** (*Nordplus Language*), mis oli seni avatud ainult Põhjamaadele, aga alates 2012. aastast osalevad selles ka Baltimaad.

NORDPLUS toetab

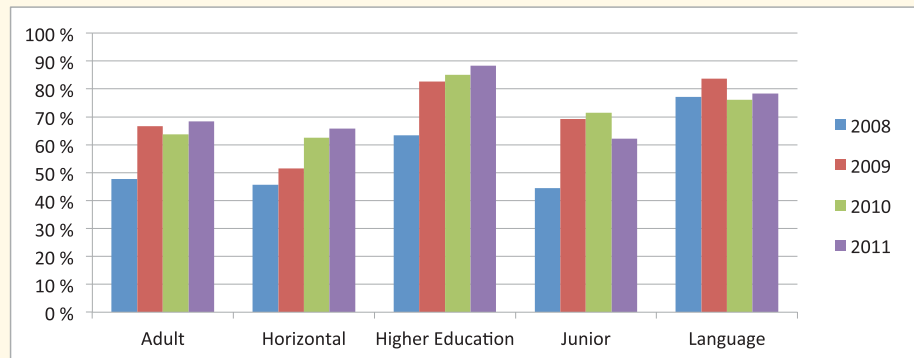
- **õpirännet** (vähemalt 2 partnerasutust);
- **koostööprojekte** (vähemalt 3 partnerasutust kolmest riigist);
- **koostöövõrgustikke** (vähemalt 3 partnerasutust kolmest riigist).

NORDPLUS programmi senistest tulemustest rääkides võib öelda, et esimene Baltimaadega ühine programmiperiood 2008-2011 on olnud edukas. Nordplus programmis on nelja aastal jooksul olnud piisavalt palju asutusi, kes soovivad programmist toetust saada ja suur enamus neist saab toetuse.

Programmi edukust näitab taotlejate ja toetusesaajate arvude võrdlus. Kõikide Põhja- ja Baltimaade peale kokku on nelja aasta jooksul esitatud 2613 projektitaotlust, millest on rahastatud 1783, seega **rahastuse on saanud 68% Nordplus projektitaotlustest**. See on väga hea tulemus, mille põhjal võib julgelt väita, et Nordplus programm on olnud edukas.

Joonisel 1 on toodud Nordplus valdkondlike programmide edukuse protsendid kõikide riikide peale kokku aastate 2008-2011 lõikes. Kõige edukam on olnud Nordplus Kõrgharidusprogramm. Kõige ühtlasem on edukuse kasv olnud Nordplus Horisontaalprogrammis, Juuniori ja Täiskasvanuharidusprogrammi edukus on aastate lõikes pisut kõikunud, kuid näitajad on siiski läbivalt kõrged.

Joonis 1: Nordplus valdkondlike programmide edukuse protsendid aastatel 2008-2011

Nordplus Eestis 2008-2011 – ülevaade tulemustest

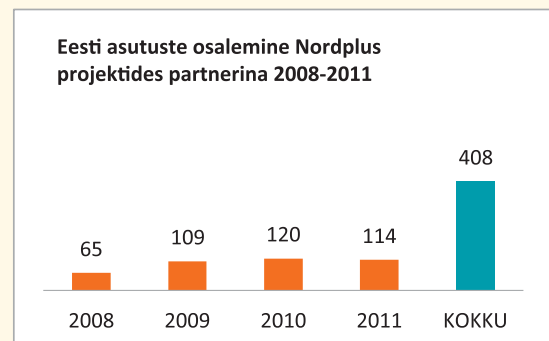
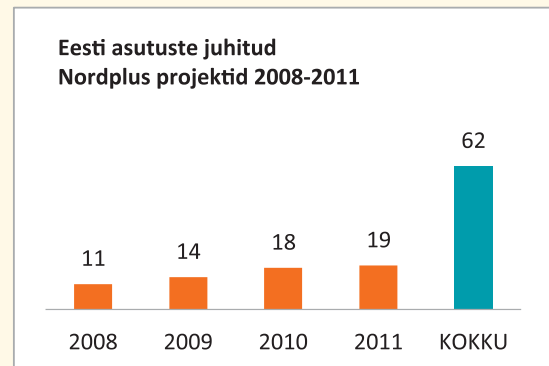
Nordplus programm avati Eestile ja teistele Balti riikidele 2008. aastal, enne seda toimus hariduskoostöö Nordplus programmis ainult Põhjamaade endi vahel. Balti riigid asusid kohe aktiivselt programmis kaasa lööma. Nelja aastaga on Baltimaadel õnnestunud saavutada Põhjamaade kõrval hea positsioon ja märkimisväärne programmi kaasatud asutuste arv.

Kõige suurem väljakutse Eestile oli esimese programmiperioodi ajal programmi tutvustamine ja viimine hariduses tegutsevate asutuste ja inimesteni. Nelja aasta tulemuste põhjal võib öelda, et sõna „Nordplus“ on Eesti haridusringkondades tuntuks saanud. Meie Nordplus programmi infoseminaride vastu on igal aastal olnud Eestis väga suur huvi ning soov programmis kaasa lüüa on tähelepanuväärne. Huvi ei ole lahtunud ka praegu, mis näitab, et esialgse uudistamise ja tundmaõppimise perioodi järel on programm ennast nüüdseks tõestanud ja Eesti haridusnimeste hulgas hinnatud ja oluline.

Võrreldes teiste Balti riikidega on Eesti asutuste arvu poolest olnud kõige aktiivsem osaleja programmis, seda vaatamata oma oluliselt väiksemale elanike arvule. Siit võime järeldada, et oma asukoha tõttu on koostöö Põhjamaadega Eesti koolidele tähtis ja olnud omane ka enne programmi tulekut. Paljudel asutustel on juba varasemast ajast head kontaktid partnerasutustega Põhjamaades, kellega on nüüd olnud lihtne jätkata koostööd ka Nordplus programmis.

Eesti asutused on aastate 2008-2011 kohta kokku koordineerinud **62 Nordplus projekti**. Kõikide programmis osalevate riikide koordineeritud Nordplus projektide koguarv nelja aasta peale kokku on 1783. Seega protsentuaalselt on **Eesti sel perioodil juhtinud Nordplus programmis 3,5% kõikidest projektidest**. Kui võtta kokku kõik Eesti asutused, kes on osalenud Nordplus programmis kas koordinaatorina või partnerina, saame **470 Eesti asutust**. Nii suur Eesti asutuste arv on märkimisväärne tulemus ja lubab meil väita, et Nordplus programmil on seetõttu kindlasti olnud mõju ka Eesti haridusele laiemalt (vt joonis 2).

Joonis 2

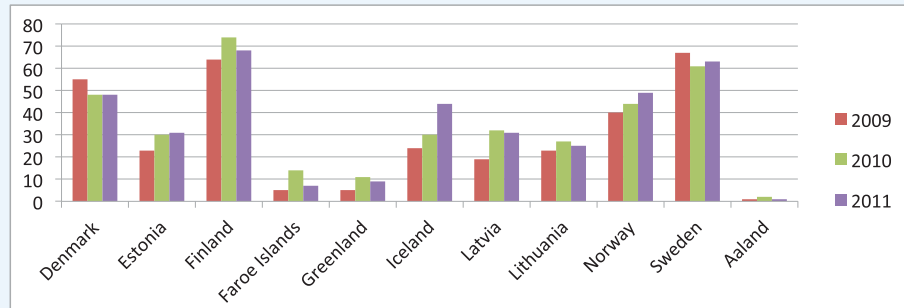
Nordplus Juunior

Nordplus Juunior toetab üldhariduse ja kutsehariduse valdkonna õpetajate, õpilaste ja teiste töötajate õpirännet ning asutuste osalemist projektitöös ja võrgustikes. Nordplus Juuniori programm on osutunud väga populaarseks ja üha rohkem asutusi Põhja- ja Baltimaades taotlevad toetust rahvusvaheliseks koostööks.

Programmiperioodil 2008-2011 on kõige populaarsemad teemad koostööks olnud nii Eestis kui kõikides teistes riikides hariduse kvaliteet, kliima ja kutseharidus. Koostööks valitud teemad on olnud veel tervis, mitmekultuuriline klass, ettevõtlikkus/ ettevõtlus, koolist väljalangemise ennetamine jms.

Eesti asutused on olnud aktiivsed Nordplus programmis osalejad: igal aastal on ca 20 Eesti kooli osalenud projektides kas koordinaatori või partnerina, mis teeb nelja aasta peale kokku **95 Eesti asutuste osalusega projekti**. On hea meel tõdeda, et võrrelduna teiste Põhja- ja Baltimaadega paistab Eesti silma just osalevate asutuste suhteliselt suure arvu poolest. Kuigi oleme väike riik ja alustasime osalemist programmis Nordplus alles 2008. aastal, oleme toetusesaajate suhtarvu poolest juba arvestatavas suurusjärgus Põhjamaadega, kelle kogemus on pikaajaline ja ulatub aastate taha. Eesti asutuste osalust võrdluses teiste riikidega ilmestab joonis 3.

Joonis 3: Programmis Nordplus Juunior osalevate asutuste arv – Eesti võrdluses teiste riikidega

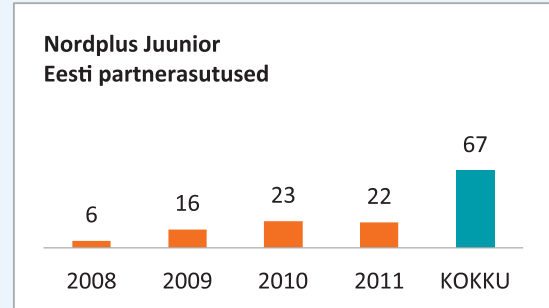
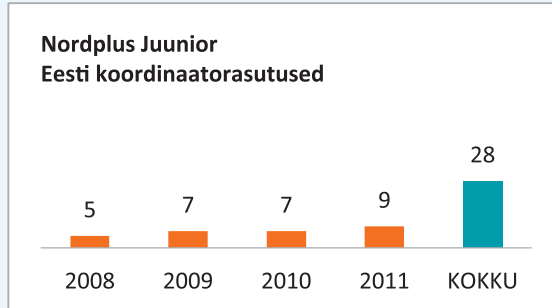

Kõige populaarsemaks Nordplus Juuniori projektitüübiks on Eestis olnud **õpirändeprojektid** – õpilasgruppide ja õpetajate vahetused, õpilaste ja õpetajate õpiränne, projekti ettevalmistavad lähetused. Arendusprojekte ja temaatilisi võrgustikuprojekte on olnud oluliselt vähem.

Asutuste tüüpide analüüsist nähtub, et kõige rohkem on osalejate seas **üldhariduskool** ja **gümnaasiume**, järgnevad põhikoolid ja kutsekoolid. Lasteaedade, huvikoolide ja muude asutuste osalus programmis on väiksem, programmi tuntuse kasvades suureneb kindlasti ka nende osakaal.

Eesti asutusi, kes osalevad Nordplus Juunior projektides partnerina, on traditsiooniliselt arvukalt. Samas on ka neid, kellel piisavalt kogemust ja tahtmist projekte algatada ning juhtida. Aastatel 2008-2011 oli Eestis kokku 23 kooli, kes võtsid enda kanda projekti koordineerija vastutusriikka rolli. Heameel on tõdeda, et selliste koolide arv on aasta-aastalt tõusnud. Eestist on koole, kes on algatanud rohkem kui ühe projekti, seega on Eesti koolid nelja aastaga juhtinud 28 Põhja- ja Baltimaade koostööprojekti (vt joonis 4).

Joonis 4

Tabel 1 annab ülevaate Nordplus Juunior programmis nelja aasta jooksul Eesti koolide juhitud projektide valdkondadest ja teemadest.

Tabel 1: Eesti koordineeritud Nordplus Juunior projektid aastatel 2008-2011

Aasta	Projekti koordinaator	Projekti valdkond	Projekti teema
2008	Tallinna Gustav Adolphi Gümnaasium	loodusteadused	Strive for quality and perfection in Mathematics, Physics and Chemistry
	Märjamaa Gümnaasium	haridussüsteemide võrdlus	The similarities and differences of Swedish and Estonian educational systems
	Kiltsi Põhikool	kunst	Art is a bridge between cultures
	Paide Gümnaasium	uued õppemeetodid	Learning by sharing-media, education, communication, culture (MECC)
	Paide Gümnaasium		Humbleback-Paide

Aasta	Projekti koordinaator	Projekti valdkond	Projekti teema
2009	Uhtna Põhikool	kliima	Bridges of friendship
	Sõmeru Põhikool	hariduse kvaliteet	Professional development workshops for teachers-sharing good practice
	Tallinna Gustav Adolphi Gümnaasium	hariduse kvaliteet	Strive for quality and perfection in Mathematics, Physics and Chemistry
	Uhtna Põhikool	kliima	Bridges of friendship
	Väike-Maarja Gümnaasium	hariduse kvaliteet	From ancestral to today
	Kohtla-Järve Vene Gümnaasium	mitmekultuuriline klass	Exchange Vene-Fagelvik
	Tartu Kunstikool	kutseharidus	SAMPO-Estonian, Finnish and Icelandic partnership project on national epics in art and culture

Aasta	Projekti koordinaator	Projekti valdkond	Projekti teema
2010	Viimsi Keskkool	hariduse kvaliteet, mitmekultuuriline klass, kutseharidus	Education at the crossroads
	Tallinna Gustav Adolphi Gümnaasium	hariduse kvaliteet, mitmekultuuriline klass, kutseharidus	Strive for quality and perfection in Mathematics, Physics and Chemistry
	Väike-Maarja Õppekeskus	kutseharidus	International mechanics
	Kolga Keskkool;	kliima	How successful are our governments in decreasing Co ²
	Karjamaa Gümnaasium	kutseharidus	MESTEX
	Tartu Kutsehariduskeskus	kutseharidus	Comparison of Finnish and Estonian business and food culture
	Ida-Virumaa Kutseõppekeskus	kutseharidus, kliima	Young people of the Baltic States for clean environment

Aasta	Projekti koordinaator	Projekti valdkond	Projekti teema
2011	Pärnu Vabakool		Summer creativity camp
	Kohtla-Järve Järve Vene Gümnaasium	hariduse kvaliteet, mitmekultuurilises	Multicultural class
	Lihula Muusika- ja Kunstikool	hariduse kvaliteet, kliima, tervishoid	The beauty of Nordic art involves, inspires and unites
	Muhu Põhikool	keskkond, kliima	Exchanging GLOBE project experiences
	Tartu Kutsehariduskeskus	kutseharidus	Good experience of learning and teaching restaurant field in Finland
	Tallinna Sikupilli Keskkool	ettevõtlikkus, loovus, uuendus	Creativity and recycling - let's make it together
	Tallinna 21. Kool	ettevõtlus, hariduse kvaliteet,	Crossing Nordic borders in entrepreneurship education
	Tallinna Gustav Adolphi Gümnaasium	hariduse kvaliteet	Strive for quality and perfection in Mathematics, Physics and Chemistry
	Viljandi Kaare Kool	kutseharidus; erivajadustega lapsed	

Rahvusvaheline projekt koolis on õppekava eesmärkide täitmisel kindlasti lisaväärtus. Kohtumised kolleegidega erinevatest riikidest, koolide külastused ja erinevate haridussüsteemide tundmaõppimine on olulised nii õpetajatele kui õpilastele. Projektitöö võimaldab praktikas kasutada tunnis õpitut. Projektitöoga seotud ühised eesmärgid, kohustus ja vastutus ühendab kõiki osapooli, mis omakorda aitab kaasa kogu õppeprotsessi paranemisele.

Nordplus Juunior projekti näide:

ÕPPIMINE JAGADES - LEARNING BY SHARING – MEDIA, EDUCATION, COMMUNICATION, CULTURE (MECC)

2008.-2010.a toimunud projektis tegid koostööd viie riigi partnerkoolide õpilased ja õpetajad. Eesmärk oli õppida üksteise kogemustest: kuidas võrrelda ja hinnata hariduse kvaliteeti, leida parimaid viise koolist väljalangevuse ennetamiseks, arendada rohelist mõttelaadi ja kujundada tervislikku elustiili, luua vägivallatut koolikeskkonda, nõustada õpilasi sujuvaks üleminekuks põhikoolist gümnaasiumi ning gümnaasiumist tööle ja edasi õppima.

Projekti jooksul toimus mitmeid partnerite kohtumisi, neist esimene 2009.a aprillis Reykjavíkis ja teine 2009.a sügisel Baltimaades. Külastati koole ja noortekeskusi, võeti osa koolitööst ja noorte tegevustest. Paide Gümnaasiumis tutvustati kooli õpilasesinduse tööd, kooli ajalehte LITTERA, mis pälvis teiste koolide tunnustust ja soovi ka oma koolis lehte välja anda. Leedu koolis toimusid üritused tervisliku toitumise ja taaskasutuse teemal. Kõik leidsid, et roheline mõttelaad on noortele vägagi vastuvõetav. Läti Saldusi kooli programm andis võimaluse osaleda koolitundides, tutvuda põhjalikult linna ja kooli ajalooaga. Kohalik kommivabrik viis kõik osalejad “lehmakomme” tegema ja degusteerima. Viimane kohtumine toimus Hamina koolis 2010.a septembris ning pakkus võimalust saada osa Soome haridusest, koolielust ja kultuurist, krooniks kaunis puutumatu loodus ja loodushoid.

Projekti jooksul kogesid osalejad, et iga kool on oma nägu, traditsioonid ja kombed erinevad, samuti maitseeelistused. Oluline on aga leida uusi tutvusi, õppida tundma üksteise mõtteviisi, väärtushinnanguid ja hoiakuid. Projekti lõppedes täpsustati edasisi koostöösoove: Hamina kooli huvi on projektitöö ning õpilasesinduse töö, Ventose Keskkool soovib Ármúla Gümnaasiumi kogemusest ajendatuna parendada erivajadustega õpilaste õpetamise süsteemi. Saldusi kool kavatab pakkuda õpilastele võimalusi praktiseerida inglise keelt ja tutvuda teiste riikide koolidega. Ármúla Gümnaasium soovib saada kogemusi e-kooli võimaluste paremaks kasutamiseks nii õppimisel kui õpetamisel, kavatdati ka koostööd uue e-õppekava koostamiseks koostöös Paide Gümnaasiumiga.

Projektis osalesid Paide Gümnaasium Eestist, Mazeikiiai Ventos Keskkool Leedust, Saldus Pilsetas Gümnaasium Lätist, Haminan Lukio Soomest ja Ármúla Fjölbrautaskolinn Islandilt.

Aino Kreitsmann,
Paide Gümnaasium
aino.kreitsmann@gmail.com

Lätis - paberdame lehmakomme.

Nordplus Kõrgharidusprogramm

Nordplus Kõrgharidusprogramm toetab Põhja- ja Baltimaade kõrgkoolide koostööd õppekavade arenduses ja võrgustike loomises, populaarne on üliõpilaste ja õppejõudude õpiränne.

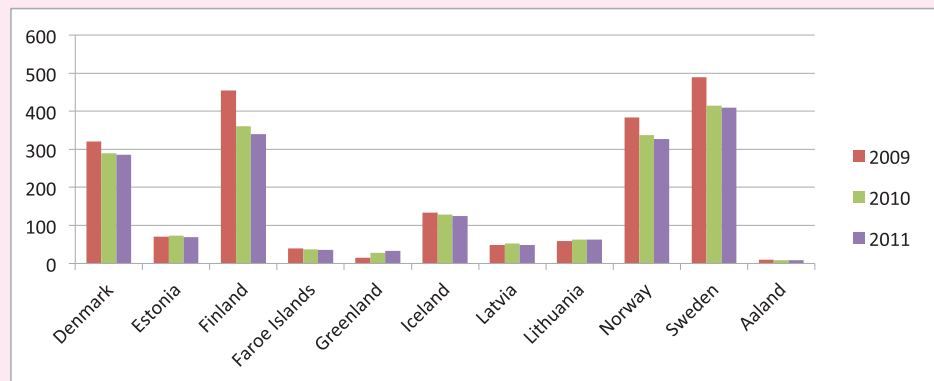
Kõrgharidusprogrammi prioriteetidid on läbi aastate olnud ühisõppekavade arendamine, kvaliteedikindlustus kõrghariduses ning olemasolevate koostöövõrgustike laiendamine ja uuendamine.

Kõige populaarsemad erialad, kus Põhja- ja Baltimaad koostööd teevad, on meditsiin, õpetajakoolitus ning kunst ja disain. See üldpilt erineb pisut Eesti kõrgkoolide juhitavate projektide valdkondadest, kus kõige rohkem projekte on sotsiaalteadustest, sellele järgnevad aga samamoodi nagu mujalgi Põhja- ja Baltimaades õpetajakoolitus ning kunst ja disain.

Eesti nagu ka teiste Balti riikide kõrgkoolid **on kõige aktiivsemad võrgustikuprojektides**. 189-st võrgustikuprojektist 77-s on osalenud mõni kõrgkool Balti riigist.

Eesti on Põhjamaade ja teiste Balti riikide kõrval proportsionaalselt hästi programmis esindatud. Kuigi Eesti liitus programmiga alles 2008. aastal, oleme edukalt kanda kinnitanud ja oleme ammuste olijate Põhjamaadega võrdväärselt programmis sees. Kui esimesel programmiaastal osales Nordplus Kõrgharidusprogrammis Eestist pisut üle 40 asutuse, siis nüüd osaleb igal aastal programmis juba ca 70 asutust, mis on rõõmustav kasv ja koondtulemus **266 Eesti asutust** nelja aasta peale kokku on igati märkimisväärne (vt joonis 5).

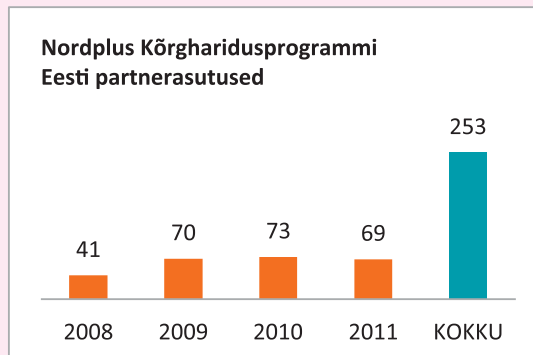
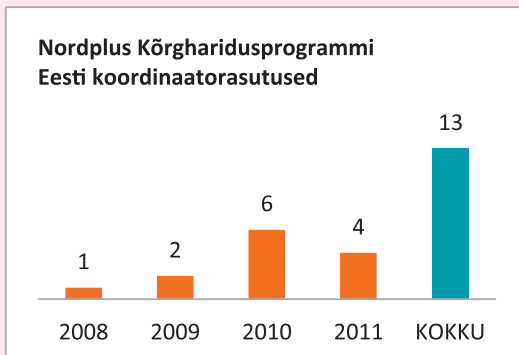
Joonis 5: Nordplus Kõrgharidusprogrammis osalevate asutuste arv – Eesti võrdluses teiste riikidega

Nordplus Kõrgharidusprogrammis on võrreldes teiste valdkondlike programmidega osalenud kõige rohkem Eesti asutusi. Lisaks sellele, et igal

aastal osalevad paljud Eesti kõrgkoolide teaduskonnad Nordplus projektides partnerina, leiame nelja aasta peale kokku 13 võrgustikuprojekti, kus Eesti kõrgkoolid on võtnud enda kanda projekti juhtimise. Kuna võrgustikuprojektid on kõige suurema osalejate arvuga projektitüüp programmis Nordplus üldse, hõlmates ühes võrgustikus mitmeid Põhja- ja Baltimaade kõrgkooli, on meil isegi selle suhteliselt väikese arvu Eesti koordineeritud projektide üle väga hea meel ja küllaga põhjust neid kõrgkooli selle vastutusriikka rolli võtmise eest tunnustada (vt joonis 6).

Joonis 6

Kõige aktiivsem on olnud Tartu Ülikool, kes on juhtinud 7 Nordplus kõrghariduse valdkonna projekti, eesrindlikum on ka Tallinna Ülikooli Haapsalu Kolledž kahe projektiga.

Eesti kõrgkoolide koordineeritud projektide nimekirja vaadates saab hea ülevaate kõrghariduse alase koostöö võimalikest teemadest ja valdkondadest, et panna mõtted liikuma ka uutel huvilistel. Eesti koordinaatorprojekte on nelja aasta jooksul Nordplus Kõrgharidusprogrammis just niipalju, et ei lähe pikaks neid kõiki üles loetleda (vt tabel 2).

Tabel 2: Eesti koordineeritud Nordplus kõrghariduse projektid aastatel 2008-2011

Aasta	Projekti koordinaator	Projekti valdkond	Projekti teema
2008	Tartu Ülikooli Euroopa Kolledž	sotsiaalteadused	Understanding Societal Change: A Regional Consortium for the Advancement of Transition Studies

Aasta	Projekti koordinaator	Projekti valdkond	Projekti teema
2009	Tallinna Tehnikaülikool	haridus, õpetajakoolitus	eHealth: Estonia, Finland and Sweden networking for shared knowledge and curricula
	Tartu Ülikooli Euroopa Kolledž	sotsiaalteadused	Understanding Societal Change: Developing a regional Consortium for Advancement of Transition Studies

Aasta	Projekti koordinaator	Projekti valdkond	Projekti teema
2010	Tartu Ülikool	IKT	InterLinks10.Net: Nordplus Network of Journalism Schools
	Tallinna Tehnikaülikool	meditsiin	eHealth 2: Estonia, Finland and Sweden networking for shared knowledge and curricula
	Tallinna Ülikooli Haapsalu Kolledž	õpetamine ja õpetajakoolitus	Collaboration in Educational Technology CoTech
	Tallinna Ülikooli Haapsalu Kolledž	õpetamine ja õpetajakoolitus	Nordic concept for traffic safety education – NEST
	Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia	kunst ja disain	Nomazz meets the Baltics/ - Nordplus/ joint study programme Nomazz
	Tartu Ülikooli Euroopa Kolledž	sotsiaalteadused	Understanding Societal Change: Advancing the Regional Consortium for Advancement of Transition Studies

Aasta	Projekti koordinaator	Projekti valdkond	Projekti teema
2011	Eesti Kunstiakadeemia	kunst ja disain	KUNO
	Tartu Ülikool	sotsiaalteadused	Nordic-Baltic Tourism Research Studies/ NORBATOUR
	Tartu Ülikool	keel ja keeleteadus	Folklore-Philology
	Tartu Ülikool	sotsiaalteadused	Transition Studies Network

Kõrgharidusprogrammi projekti näide:

KUNO - PIIRIDETA KUNSTIÜLIKOO - AN ART UNIVERSITY WITHOUT WALLS

KUNO võrgustikku kuulub 16 kunstikõrgkooli Põhja- ja Baltimaadest. Peamisteks koostöövormideks on tudengite ja õppejõudude vahetus, intensiivkursused, seminarid, workshopid ja ühine magistriõppekava Nordic Sound Art.

Võrgustikule pandi alus 1993. aastal Põhjamaa kunstikõrgkoolide poolt sooviga laiendada vabade kunstide eriala õpetamise ja õppimise võimalusi. Baltimaade kunstikoolid liitusid kümme aastat hiljem vaatlejatena ning alates 2005. aastast saadi täisliikmeteks.

Võrgustiku nurgakiviks on üliõpilasmobiilsus. Tõeliseks hitiks KUNO-s on saanud lühiajaline ekspress-mobiilsus. „Uus KUNO ekspress-kursus!“ on märguande, mis paneb tudengid välgukiirusel tegutsema, et saada koht kursusel, mida koduülikool kas ei paku või siis minnakse lihtsalt rahvusvahelise kogemuse pärast. Pole harv juhus, et sellest lühikesest tutvusest teise ülikooliga kasvab välja mõni uus tudengite projekt.

KUNO võrgustiku õppejõudude peamiseks kohtumisaigaks on sүgiseti toimuv seminar, mis on kujunenud kunstihariduse ja kaasaegse kunsti foorumiks.

Võrgustikku koordineerib KUNO sekretariaat, mis asub „liigub“ iga 5 aasta tagant uude partnerülikooli. 2011. aastast sai selle ülesande Eesti Kunstiakadeemia.

Koostööprojektide edukas läbiviimine tõestab ka võrgustiku tugevust. 2011.a suvel korraldas Eesti Kunstiakadeemia Häädemeestes, Kosmonautika puhkekeskuses intensiivkursuse „Kaasaegne kunst, tehnoloogia ja paranormaalsed nähtused“. Sünergia välistudengitega oli nii võimas, et kaaluti isegi oma kunstirühmituse moodustamist.

Suurim ühissaavutus on magistriõppeprogramm Nordic Sound Art (NSA) (www.nordicsoundart.com), kus sel kevadel on lõpetamas juba teine lend tudengeid.

Aastate jooksul on KUNO-s tekkinud tugev ühtsustunne, tõeline „piirideta kunstikool“. Nordplusi programm on võimalusterohke, paindlik ja vähebürokraatlik raamistik sellise võrgustiku toimimiseks.

Tudengid Häädemeestes, Kosmonautika puhkekeskuses kursuse „Kaasaegne kunst, tehnoloogia ja paranormaalsed nähtused“ raames.

Maria Jürisson
Eesti Kunstiakadeemia
maria.jurisson@artun.ee

Nordplus Täiskasvanuharidusprogramm

Nordplus Täiskasvanuharidusprogramm toetab täiskasvanute koolitajate ja teiste täiskasvanuhariduse valdkonna töötajate õpirännet ning täiskasvanuharidusega seotud asutuste osalemist projektitöös ja võrgustikes. Üha rohkem asutusi Põhja- ja Baltimaadest esitavad taotluse rahvusvaheliseks koostööks. Põhjamaades on täiskasvanuharidus ja elukestev õpe hästi teadvustatud ja ei vaja spetsiaalset tähelepanu. Seevastu Balti riikides, sealhulgas Eestis, vajab täiskasvanud eas õppimine veel sageli meeldetuletamist, mis on olnud üheks Nordplus Täiskasvanuharidusprogrammi väljakutsetest Eestis.

Eesti liitus Nordplus Täiskasvanuharidusprogrammiga edukalt. Juba esimesel aastal osaleti aktiivselt programmis ning Eesti taotluste ja toetusesaajate arv oli üllatavalt suur. Ka järgnevatel aastatel on täiskasvanute koolitamisega tegelevate Eesti asutuste osakaal programmis olnud kõrge. Nelja aasta peale kokku on rahastatud **57 Eesti asutuse** osalemist programmis. Meil on hea meel tõdeda, et Eesti paistab teiste Põhja- ja Baltimaade kõrval silma just osalevate asutuste suhteliselt suure arvu poolest. Kuigi oleme väike riik, oleme toetusesaajate arvu poolest edukamad teistest Balti riikidest ja arvestatavad Põhjamaadega. Eesti asutuste osalust ilmestab joonis 7.

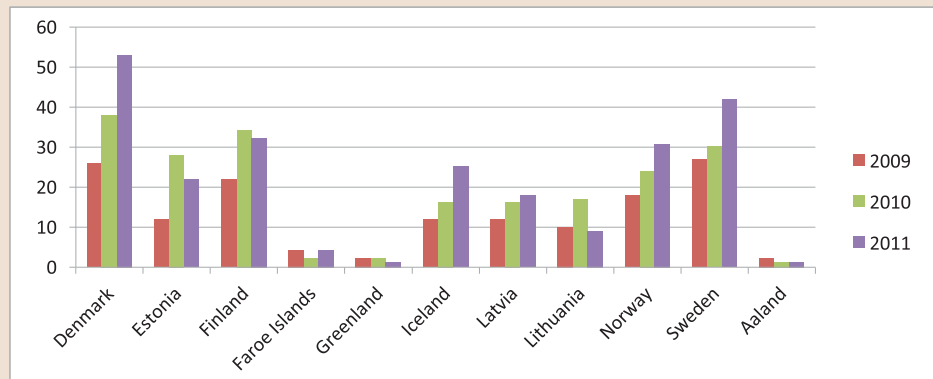
Joonis 7: Nordplus

Täiskasvanuharidusprogrammis osalevate asutuste arv – Eesti võrdluses teiste riikidega

Algusaastatel oli Eesti taotlejate seas **kõige populaarsemaks projektitüübiks õpirändeprojekt**, aga nüüdseks on Eestis edukalt alustatud ka

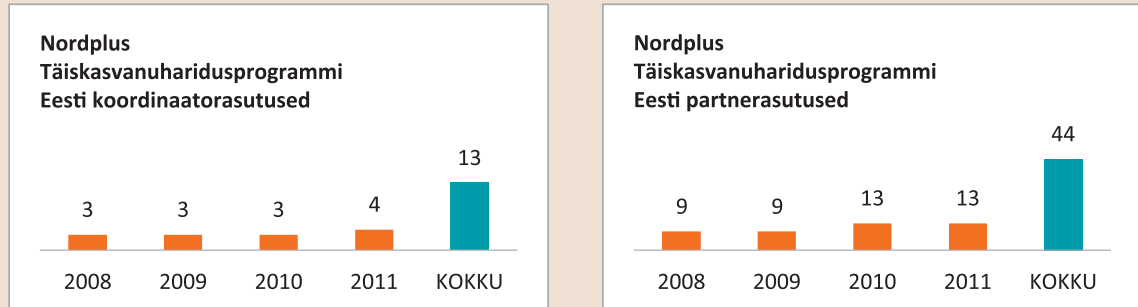
asutuste vaheliste **arendusprojektidega**, mille arv on aasta-aastalt kasvanud. Eesti asutuste osalemine uurimisprojektides ja võrgustikes on olnud vähene, loodame, et järgmisel programmiperioodil soovivad Eesti asutused läbi viia ka nimetatud projekte.

Võrreldes teiste Nordplus valdkondlike programmidega iseloomustab Nordplus Täiskasvanuharidusprogrammis osalevaid asutusi erisugune taust ja tegevusvaldkond. Mitmed asutused on haridusega seotud pigem kõrvaltegevusena ja näevad hariduskoostöö projektis osalemises uut põnevat väljakutset. Sellisteks asutusteks on näiteks muuseumid, erialaliidud ja ettevõtted. Samuti on projektide teemad väga erinevatest valdkondadest, alates keeleõppest kuni loodushariduse, linnakeskkonna, ökoehituse ja tööhutuse teemadeni.

Lisaks Eesti asutustele, kes osalevad Nordplus projektides partneritena, on aastatel 2008-2011 saanud heakskiidu 13 Eesti asutuste juhitud projekti. Koordinaatorasutuste arv on Eestis küll suhteliselt väike, aga tõusutrend on siiski olemas (vt joonis 8).

Joonis 8

Alljärgnevalt on esitatud koondnimekirj nelja aasta jooksul Nordplus täiskasvanuhariduse valdkonna projekte juhtinud Eesti asutustest. Tabel annab hea ettekujutuse, mis projekte programmis üldse rahastatakse ja iseloomustab Põhja- ja Baltimaade koostööd täiskasvanuhariduse valdkonnas (vt tabel 3).

Tabel 3: Eesti koordineeritud Nordplus täiskasvanuhariduse projektid aastatel 2008-2011

Aasta	Projekti koordinaator	Projekti valdkond	Projekti teema
2008	Alu Rahvaõpistu	õppimine rahvaulikoolis	Through spirit towards quality
	Eesti Rahva Muuseum	õppimine muuseumis, kultuur	Communicating cultural heritage – the exchange of experiences in the field of lifelong learning
	OÜ Miksike	keeleõpe	LaWoMo – language for the workforce on the move

Aasta	Projekti koordinaator	Projekti valdkond	Projekti teema
2009	Eesti Vabaharidusliit	erivajadustega täiskasvanute õpe	Learning how to organise learning activities for adults with learning difficulties (or prejudice)
	Fenno-Ugria Asutus MTÜ	keeleõpe, kultuur	Learning and teaching folk music and languages of Balto-Finnic people
	Estnorlink OÜ	keeleõpe, kultuur, e-õpe, õppematerjalide väljatöötamine	E-nordisk

Aasta	Projekti koordinaator	Projekti valdkond	Projekti teema
2010	Fenno-Ugria MTÜ	keeleõpe, kultuur, e-õpe, õppematerjalide väljatöötamine	Web Encyclopedia for teaching and learning Finno-Ugric cultural heritage and languages
	Pärnumaa Kutsehariduskeskus	loodusharidus, fotograafia	Formal meeting through camera

Aasta	Projekti koordinaator	Projekti valdkond	Projekti teema
2011	Järvamaa Kutsehariduskeskus	tööohutus, koolitusprogrammide arendus	Trained workers in road construction act more safely
	Eesti Maastikuarhitektide Liit	linnakeskkond	Documentary film project "Mind the Gap. Baltic cities in 20 years from now"
	Avinurme Kultuuri ja Hariduse Selts "Nurmetuled"	looduskaitse, kunst	Informal, non-formal adult learning. Environmentalists, nature protectors meeting and working together with artists)
	Säästvad Ehituslahendused OÜ	keskkond, ökoehitus	Experiences of sustainable building

Nordplus Täiskasvanuharidusprogrammi projekti näide:

E-NORDISK – UUS JA HUVITAV KEELEÕPPE PROGRAMM BALTIMAADERE

Oma kogemust jagab intervjuu vormis projekti koordinaator Inga Mölder asutusest OÜ Estnorlink:

Selline ongi rahvusvaheline koostöö!

Teie projekti idee tuleneb hästi tunnetatud vajadusest. Kuidas tekkis mõte algatada Nordplus projekt? Meie jaoks sündis projekt „E-nordisk“ teadmises, et Eestis pole paljudel maapiirkondades elavatel inimestel võimalik mitu korda nädalas linnas keelekursustel käia. Samuti on puudus õpetajatest. Oma projektiga astusime aga sammu edasi, et kõigil oleks võimalik saada teadmisi norra ja taani keelest. Lisaks on paljudel eestlastel Norra ja Taaniga sidemeid ning E-nordisk aitab neis maades paremini orienteeruda. Piisab vaid õppija motivatsioonist omal käel õppimiseks!

Te tegite kahe aasta vältel koostööd mitmete huvitavate asutustega. Kuidas oli Teie jaoks töötada Põhja- ja Baltimaade partneritega? Baltimaadest pärit partnerid olid Norra ja Taaniga varem palju kokku puutunud ning tundsid neid riike hästi. Põhjamaade partnerid olid küll väga suure rahvusvahelise kogemusega, kuid ei olnud ehk varem nii lähedalt töötanud Baltimaadega. Sellegipoolest sujus koostöö väga hästi, kuulati üksteist ja vajadusel astuti ka samm tagasi, et teise soovitusi arvesse võtta. Küll võis aga tähele panna seda, et Baltimaades lahendatakse organisatoorsed küsimused kiiremini, Põhjamaadega suheldes tuleb alati olla valmis selleks, et asjad võtavad rohkem aega.

Mille poolest olete täna rikkam ja targem pärast kaheaastast projektikogemust? Projekti koordineerimine ja läbiviimine oli meie väiksele ettevõttele hea kogemus. Koostöö suurte Põhja- ja Baltimaade ülikoolidega ei andnud meile mitte ainult rahvusvahelist kogemust, vaid ka teadmise, et suurus ei määra võimaluse olemust. Ka väike ettevõtte saab anda suure panuse, kui selleks ollakse motiveeritud.

Ja lõpetuseks, kuidas saavad huvilised õppida norra ja taani keelt teie programmi kaudu? Norra ja taani keele õppe programme võib internetist leida teisigi, kuid vähesed neist on tasuta või mõeldud Baltimaadele. E-nordisk on seega üks esimesi tasuta ja samas terviklikke programme algajatele. Programmi leiab igaüks aadressilt www.enordisk.ee. Õppijal on vaja vaid end kasutajaks registreerida, et tema õpitulemused salvestuksid.

Soovime kõigile head pealehakkamist!

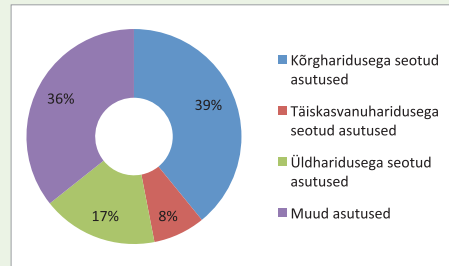
Inga Mölder
OÜ Estnorlink
inga@estnorlink.ee

Nordplus Horisontaalprogramm

Kui valdkondlikud allprogrammid olid Nordplus programmis olemas juba enne Baltimaade liitumist, siis Nordplus Horisontaalprogramm loodi alles 2008. aastal ja oli sel hetkel uus kõikide osalevate riikide jaoks. Horisontaalprogrammis puuduvad piirangud nii toetust taotlelda võivate asutuste tüüpide kui teemade osas, oluline on, et koostöö hõlmaks vähemalt kahte haridusvaldkonda. Selline valdkondadevaheline koostöö on toonud kokku sarnaste teemadega tegelevaid, kuid tavapäraselt harva kokku puutuvaid haridusasutusi, nagu näiteks ühes õpetajakoolituse projektis, kus tegid omavahel koostööd ülikoolid ja algkoolid. Horisontaalprogrammi eripära seisnebki selles, et see soodustab koostööd erinevat tüüpi ja erinevaid haridussektoreid esindavate asutuste vahel ja on mõeldud **uuenduslike, eripäraste, laiemma kandepinnaga või komplekssete teemade käsitlemiseks**.

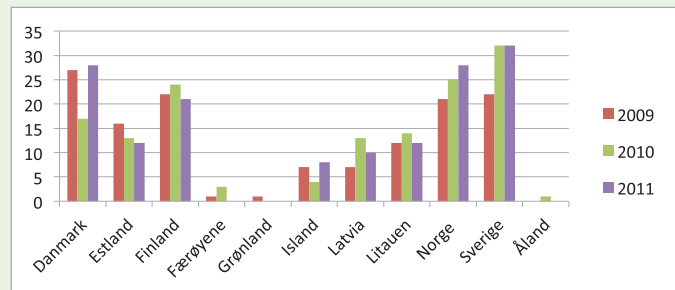
Analüüsid Nordplus Horisontaalprogrammi nelja aastat kõikide riikide kohta kokku, selgub, et enim projekte on läbi viinud kõrgkoolid. Samas suurusjärgus on projektides osalenud asutusi, kes ei esinda otseselt haridusvaldkonda, kuid on huvitatud projektide tulemustest kasutajatasandil või nende laiemast mõjust. Selliste asutuste kaasatus teeb heameelt, sest kui haridusteamidel räägivad kaasa erineva taustaga asutused, annab see sageli täiesti uue vaatenurga. Üld- ja täiskasvanuhariduse valdkonda esindavate asutuste osakaal on olnud pisut väiksem (vt joonis 9).

Joonis 9: Valdkondade jaotus Nordplus Horisontaalprogrammis aastatel 2008–2011

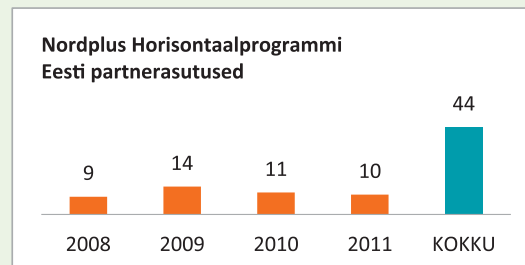
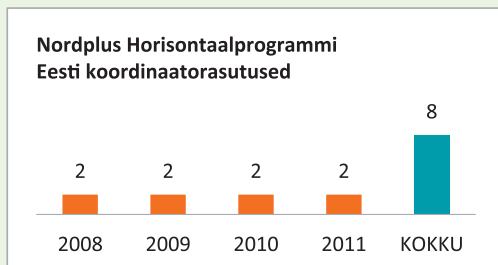
Eesti on Nordplus Horisontaalprogrammis nende nelja aasta jooksul edukalt esindatud. Meie asutused on olnud võrreldes teiste riikidega samaväärselt aktiivsed ja oma **52 asutusega** nelja aasta peale kokku oleme osalevate riikide seas heal kohal, konkureerides vaatamata väiksusele edukalt ka Põhjala suuremate riikidega ja edestades teisi Balti riike (vt joonis 10).

Joonis 10: Nordplus Horisontaalprogrammis osalevate asutuste arv – Eesti võrdluses teiste riikidega

Eesti asutuste juhitud projekte ei ole Nordplus Horisontaalprogrammis olnud just väga palju, nelja aasta jooksul kokku **8 projekti**. Aga selle eest on olnud märkimisväärselt rohkem Eesti partnerasutusi. Neid on nelja aastaga olnud kokku 44 (vt joonis 11).

Joonis 11

Eesti juhitud Nordplus projektide teemadest annab ülevaate alljärgnev koondtabel. Valdkondadevahelise koostöö programmi tuntuse kasvades tuleb kindlasti juurde ka uusi hakkajaid asutusi põnevate projektiideedega (vt tabel 4).

Tabel 4: Eesti koordineeritud projektid Nordplus Horisontaalprogrammis 2008-2011

Aasta	Projekti koordinaator	Projekti valdkond	Projekti teema
2008	Eesti Koolijuhtide Ühendus	kodanikuharidus	Elections
	Junior Achievement	ettevõtl(ikk)us	Creativity and entrepreneurship education in schools - crossing borders in thinking and acting

Aasta	Projekti koordinaator	Projekti valdkond	Projekti teema
2009	Junior Achievement	ettevõtl(ikk)us	Creativity and entrepreneurship education in schools II
	TLÜ Haapsalu Kolledž	Kliima, loodusnähtused	Supporting newly qualified teachers through collaborative mentoring (NQT-COME)

Aasta	Projekti koordinaator	Projekti valdkond	Projekti teema
2010	Junior Achievement	ettevõtl(ikk)us	Creativity and entrepreneurship education in schools : implementing relationship marketing in Nordic-Baltic network
	Energia Avastuskeskus	kliima, loodusnähtused	Discover natural phenomena!

Aasta	Projekti koordinaator	Projekti valdkond	Projekti teema
2011	Eesti Üliõpilaskondade Liit	VÕTA	Nordic experience in lifelong learning and recognition of prior learning
	Eesti Maastikuarhitektide Liit	õppemeetodid	EFLA Regional Congress of Landscape Architecture 2011 - "Mind the Gap. Landscapes for a New Era"

Nordplus Horisontaalprogrammi projekti näide:

Discover Natural Phenomena! - Avasta loodusnähtused!

Projekt “Avasta loodusnähtused!” tegeleb ilmastiku ja kliimaga seotud teemadega ning uurib interaktiivsete meetodite mõju õpiprotsessile. Et enne projekti ei olnud ei Eestis ega Lätis ühtegi kliimateemalist interaktiivset näitust ega teaduslikku uuringut interaktiivse või mitteformaalse õppimise mõjust lastele, ollakse selles vallas hetkel teerajajad.

Näitus ja sellega seotud teadusteatri programm keskendub ekstreemsetele loodusnähtustele, aitab mõista, mis toimub „väljas“ ning tõstatab küsimuse, kas inimesed mõjutavad kliimat ning kui, siis kuidas. Ilmastiku juures on palju pilkupüüdvat ja kujutlusvõimet käivitavat – orkaanid, maavärinad, vulkaanipursked, laastavad vihmad ja veeuputused on võimsamad kui inimkond ning jätavad jälje iga inimese ellu. Neist teemadest tuleks rääkida juba varajases eas, seetõttu on sihtrühm eelkõige lapsed.

Näitus on Tallinna energiakeskuses avatud kuni 2012.a veebruarini ning seejärel viiakse see Riia Tehnoannas Pangrabi keskusesse. Projekti Soome partner Helsingi Ülikool viib näitusel osalenud laste näidete põhjal läbi uuringu.

Projektil on neljakeelne veebileht <http://ebo.ee/nordplus/>, mis on kasulik töövahend õpetajatele, kes tahavad tutvustada ilmastiku ja kliima teemasid.

Lisaks edendab projekt koostööd naaberriikide Eesti, Läti ja Soome partnerasutuste vahel. Omavahel niivõrd lähedalt koos töötamine kindlustab projekti jätkusuutlikkuse ka pärast projekti lõppemist 2012. aasta oktoobris.

Projekti partnerid: Tallinna Energia Avastuskeskus, Eesti; Riia laste teaduskeskus Tehnoannas Pangrabi, Läti ja Helsingi Ülikool, Soome.

Projektijuht:

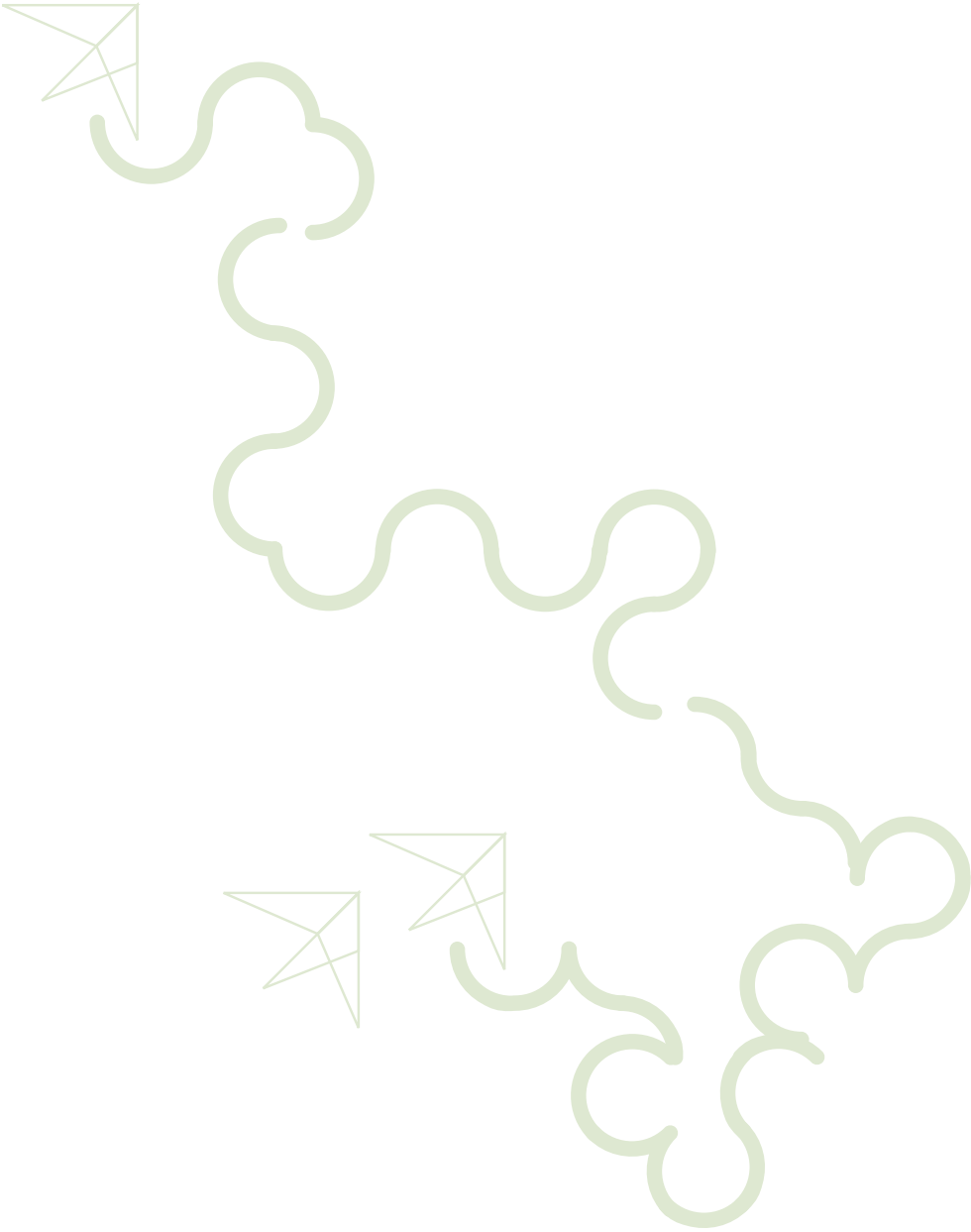
PhD Kertu Saks

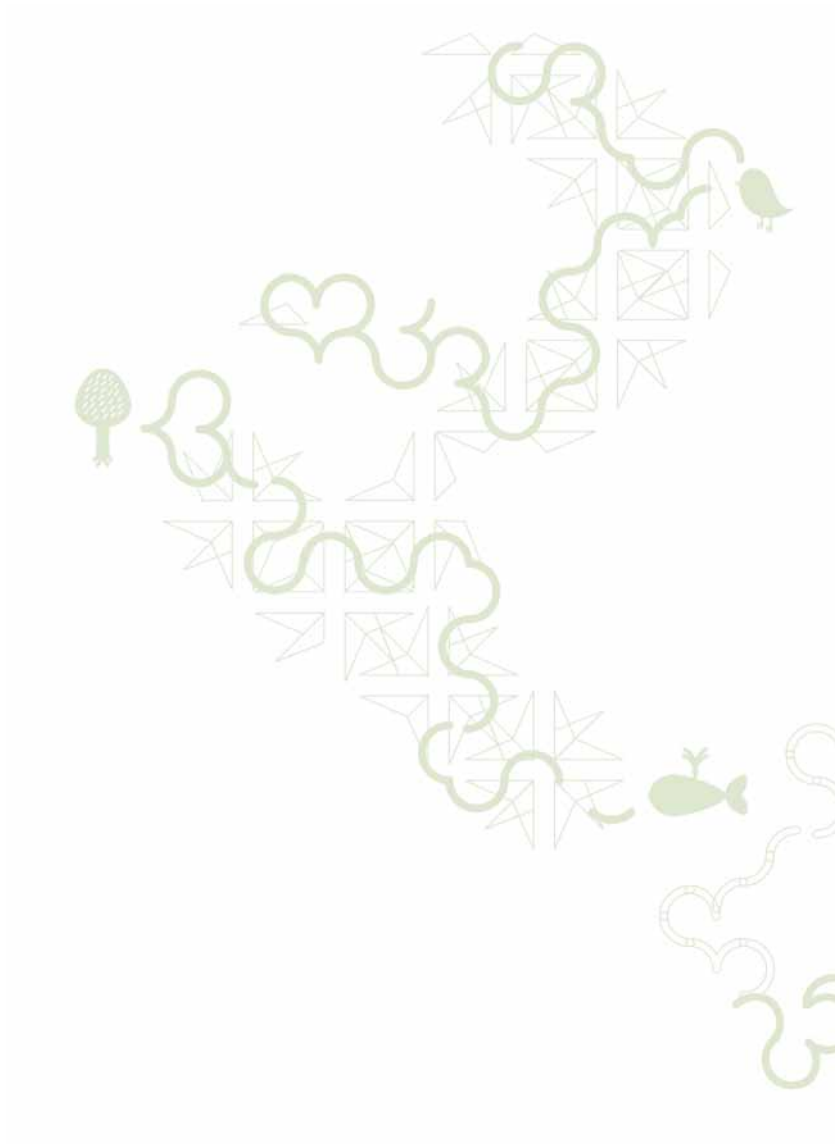
Tallinna Energia Avastuskeskuse juhataja

kertu@energiakeskus.ee

Energiakeskuse võlud ja valud.

ARCHIMEDES

archimedes.ee/nordplus
nordplusonline.org